

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius, tel. (8 5) 261 0691, faks. (8 5) 261 0867, el.p. vtek@vtek.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188736355
VTEK duomenų apsaugos pareigūnas: tel. 8 672 63 523, el. p. dap@vtek.lt

Asmeniui, dėl kurio veikos priimtas sprendimas

Šilutės rajono savivaldybės tarybos narei

Sandrai Tamašauskienei

El.p. sandratamasauskiene@gmail.com

2021-08-03 Nr. S-2331-(1.9)

Skundžiamą sprendimą priėmusiai institucijai

Šilutės rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijai

Siunčiama per E. pristatymas IS

DĖL VYRIAUSIOSIOS TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMO PATEIKIMO

Teikiame Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2021 m. liepos 28 d. sprendimą Nr. IGN-28 „Dėl Sandros Tamašauskienės skundo“.

PRIDEDAMA. 16 lapų.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Sakalauskas

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL SANDROS TAMAŠAUSKIENĖS SKUNDO

2021 m. liepos 28 d. Nr. IGN-28

Vilnius

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK): pirmininkas Edmundas Sakalauskas, nariai Gediminas Sakalauskas ir Martinas Žaltauskas, dalyvaujant asmeniui, dėl kurio veikos buvo atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, – Šilutės rajono savivaldybės tarybos (toliau – ir Taryba) narei Sandrai Tamašauskienei (toliau – ir Pareiškėja) ir Šilutės rajono savivaldybės tarybos (toliau – ir Taryba) Etikos komisijos (toliau – ir Komisija, Atsakovas) atstovui Algirdui Gečui ir Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojui Sigitui Šepučiu, 2021 m. liepos 21 d. posėdyje išnagrinėjusi Pareiškėjos skundą (toliau – ir Skundas), kuriuo prašoma panaikinti dalį Tarybos Etikos komisijos 2021 m. birželio 8 d. sprendimo Nr. 6 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės tarybos narės Sandros Tamašauskienės elgesio“ (toliau – ir Sprendimas),

n u s t a t ė:

I. Skundžiamo Sprendimo turinys ir atlikto tyrimo aplinkybės

1. Skundžiamu Sprendimu konstatuota:

1.1 „savivaldybės mero pavaduotojo prašymo dėl tyrimo pradėjimo dalyje dėl savivaldybės tarybos nario teisės kreiptis į visas atsakingas valstybės ar savivaldybės institucijas, savivaldybės tarybos narė Sandra Tamašauskienė, kreipdamasi į Lietuvos Respublikos vyriausybės kanclerę Giedrę Balčytytę, Lietuvos Respublikos Seimo narį Zigmantą Balčytį, Šilutės rajono savivaldybės merą Vytautą Laurinaitį, savivaldybės tarybą ir iškeldama klausimą dėl Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos Sovietų sąjungos GULAG'o lagerio objekto komplekso sutvarkymo, nepažeidė Kodekso ar institucijos, kurioje eina pareigas, veiklą reglamentuojančių įstatymų ir nesumenkino savivaldybės institucijos reputacijos, skundo padavimas nevertintinas kaip savarankiškas etikos normų pažeidimas“;

1.2 „prašymo dėl tyrimo pradėjimo dalyje, kad Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis žinojo apie netinkamai perlaidotus palaikus, Tarybos narė nepagrįstai apkaltino mero pavaduotoją Sigitą Šeputį ir jį ižeidė bei, teikdama nepatikrintą ir nepagrįstą faktais informaciją, sumenkino Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją tuo pažeisdama Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, teisingumo bei atsakomybės principus“.

2. Sandros Tamašauskienės elgesio tyrimas buvo pradėtas 2021 m. gegužės 11 d. Tarybos Etikos komisijos posėdyje (2021 m. gegužės 11 d. posėdžio protokolas Nr. TAR-P-29(12)). Jame buvo susipažinta su 2021 m. gegužės 5 d. gautu Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojo Sigito Šepučio 2021 m. balandžio 28 d. pranešimu Nr. R3-(2.1.15.)-2103 „Prašymas dėl tyrimo pradėjimo“. Minėtame pranešime nurodyta, kad:

2.1 buvo gautas Tarybos narės Sandros Tamašauskienės skundas, kuriuo prašoma ištirti situaciją dėl Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų Sąjungos GULAG'o lagerio objektų komplekso (1941 m. – 1955 m.) (toliau – Macikų kapavietė);

2.2 minėtame skunde keliamas klausimas dėl galbūt netinkamai parinktos palaikų perlaidojimo vietos, nes, kaip nurodoma, pavasarį kapavietę užliejo potvynio vanduo;

2.3. skunde Sandra Tamašauskienė „<...> meta niekuo nepagrįstus kaltinimus savivaldybės vadovams, kurie, neva, žinojo ir sąmoningai nevykdė pareigų, todėl buvo užlieta Macikų kapavietė potvynio vandeniu, <...> taip pat reikalaujama, kad savivaldybės vadovai viešai atsiprašytų žurnalistės <...> už tai, kad savivaldybė paneigė jos straipsnyje nurodytus faktus, kurie 2021 m. kovo 3 d. pasirodė spaudoje <...>“;

2.4 nurodoma, kad esama įrodymų, liudijančių, kad 2021 m. pavasarį Macikų kapavietėje potvynio nebuvo; vieta nėra pelkėta, joje nebuvo fiksuota gruntinio vandens, aliuvinių sąnašinių sluoksnių, rastas tik kietas priemolis, į kurį polaidžio vanduo nesusigeria;

2.5 pranešimo autoriaus teigimu, Sandra Tamašauskienė, teikdama skundą Lietuvos Respublikos vyriausybės kanclerei Giedrei Balčytytei, Lietuvos Respublikos Seimo nariui Zigmantui Balčyčiui, Tarybai ir Šilutės rajono savivaldybės merui Vytautui Laurinaičiui, nurodė faktais nepagrįstą, nepatikrintą ir iš esmės klaidinančią informaciją;

2.6 „skunde vartojamos sąvokos yra iššaukiančios, skirtos ne konkrečių faktų pateikimui, o tik siekiant sukelti niekuo nepagrįstas abejones savivaldybės vadovų, administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu bei sumenkinti savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją <...> skundas neatitinka tikrovės ir formuoja neigiamą ne tik Šilutės rajono savivaldybės, bet ir Lietuvos įvaizdį“ – nurodoma Sigito Šepučio pranešime;

2.7 atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas prašė įvertinti Sandros Tamašauskienės elgesį, „<...> pateikiant skundą Vyriausybės kanclerei, Seimo nariui, savivaldybės tarybai bei savivaldybės merui, kuriame pateikiami nepagrįsti jokiais objektyviais faktais kaltinimai savivaldybės vadovams, menkinama savivaldybės institucijų reputacija. Taip pat prašau įvertinti, ar Tarybos narė nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo bei atsakomybės principų“.

3. Minėtame Tarybos narės 2021 m. kovo 25 d. skunde Sandra Tamašauskienė nurodė, kad „2019 m. liepos 24 d. Nr. V-171 vyriausybės kanclerio A. Stončaičio įsakymu buvo sudaryta Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų sąjungos GULAG'o lagerių objektų komplekso (1941 m. – 1955 m.) sutvarkymo priežiūros komisija, kuri galimai parinko netinkamą palaikų perlaidojimo vietą – šį pavasarį, kaip ir kasmet, upei Šyšai patvinus, kapai tapo neįžengiami – kapavietę užliejo potvynio vanduo <...> suprantama, kad apie tai negalėjo žinoti komisijos pirmininkas Deividas Matulionis – Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas, tačiau komisijos pirmininko pavaduotojas – Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis, apie tai nežinoti negalėjo. Negana to, informaciją paviešinus laikraštyje „Kauno diena“ <...>, savivaldybės tinklapyje atsirado

nuotraukos, kuriose kapavietė, jau išdžiūvus vandeniui, atrodo nepriekaištingai, o informacija pavadinta „melaginga“. Prašau ištirti situaciją dėl Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų sąjungos GULAG'o lagerių objektų komplekso (1941 m. – 1955 m.) kapavietės ir pareikalauti atsakomybės iš atsakingų asmenų, o žurnalistės <...> viešai atsiprašyti – laisvoje šalyje žmonės neturi būti persekiojami ir niekinami už tai, kad viešina matomus galimai aplaidžius valdžios darbus“.

4. Apie 2021 m. gegužės 11 d. Sandros Tamašauskienės atžvilgiu pradėtą tyrimą ji buvo informuota Tarybos Etikos komisijos 2021 m. gegužės 11 d. raštu Nr. 01 (pateiktas 2021 m. gegužės 12 d.). Jame nurodyta, kad „2021 m. gegužės 11 d. Etikos komisijos posėdyje buvo svarstomas klausimas dėl Jūsų kaip Tarybos narės elgesio vertinimo, gavus Šilutės rajono savivaldybės mero 2021 m. balandžio 28 d. prašymą dėl tyrimo pradėjimo, išsiuntus jums skundą LR Vyriausybės kanclerei G. Balčytytei, LR Seimo nariui Z. Balčyčiui, Šilutės rajono savivaldybės merui V. Laurinaičiui ir Šilutės rajono savivaldybės tarybai. Vadovaudamasi Šilutės rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų 8.1 punktu, Etikos komisija nusprendė pradėti tyrimą dėl Jūsų elgesio“.

5. Sandra Tamašauskienė pateikė paaiškinimą Tarybos Etikos komisijai, kuriame nurodė:

5.1 „<...> gavusi informaciją, kad kapavietę užliejo vanduo ir kapai tapo neįžengiami, o tai patvirtino ir straipsnis „Klaipėdos dienoje“ kartu su pridėtomis nuotraukomis, kreipiausi į atsakingus asmenis reikšdama abejonę, ar vieta kapavietei parinkta tinkamai ir prašydama išspręsti šį klausimą“;

5.2 „Vyriausybės kanclerė Giedrė Balčytytė 2021 m. kovo 5 d. rašte-atsakyme į mano kreipimąsi, padėkojo už pilietišką susirūpinimą dėl Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų Sąjungos Gulago lagerių objektų komplekso (1941–1955 m.) kapavietės. Rašte taip pat rašoma, kad mano iškeltos problemos ir kiti su Kapaviete susiję klausimai bus nagrinėjami Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 747 sudarytos Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų Sąjungos Gulago lagerių objektų komplekso (1941–1955 m.) sutvarkymo priežiūros komisijos artimiausiame posėdyje (komisijos personalinė sudėtis šiuo metu atnaujinama). Apie komisijos sprendimą informuos mane asmeniškai. Seimo narys Algirdas Balčytis, 2021 m. balandžio 1 d. atsiųstame rašte-atsakyme rašo, kad kreipėsi į LR Kultūros ministrą, prašydamas įvertinti, ar minėtų kapų užliejimas nepadarys žalos kultūriniam paveldui, ar tinkamai parinkta kapų vieta“;

5.3 „Mano kreipimesi, priešingai nei teigia Pareiškėjas [Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis], nėra nei vienos iššaukiančios sąvokos, priešingai, atkreipiamas dėmesys į aktualią problemą, taip išreiškiant susirūpinimą kapavietės būkle. Kaip galima suprasti iš Prašymo turinio, Pareiškėjas laiko, kad pateikiau tikrovės neatitinkančius duomenis, nes tai buvo ne upės Šyšos potvynio, o polaidžio vanduo. Atkreipiu dėmesį į tai, kad neabejotinas ir įrodytas nuotraukomis faktas yra tas, kad kapavietės buvo užlietos vandeniui. Aplinkybė, kad tai ne upės Šyšos potvynio, o polaidžio vanduo, tik patvirtina, kad problema egzistuoja ir būtina ją spręsti, kadangi rezultatas yra tas pats – apsemta kapavietė. Be to, tai, tikėtina kartosis kiekvienais metais esant polaidžiui, nes savivaldybė rašte, atsakydama į mano kreipimąsi aiškiai nurodo, kad polaidžio vanduo laikosi paviršiuje, nes nesusigeria priemolį ir niekur nenuteka. Pažymiu ir tai, kad savivaldybės atsakyme nurodoma, jog kapavietės vidutinė aukščių atltitudė pagal Lietuvos valstybinę aukščių sistemą yra 5 metrai. Prie to paties rašto pateikta pažyma apie hidrometeorologines sąlygas, kuri tvirtina, kad Šyšos upėje 2007 metais fiksuotas vandens lygis buvo 5,79 m. Vadinasi, esant tokiam vandens lygiui upėje, kapavietė galimai bus užlieta ne tik polaidžio, bet ir upės Šyšos potvynio vandeniui. Visų šių aplinkybių visuma tik patvirtina, kad pagrįstai kreipiausi į atsakingus asmenis, suabejodama, kad Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos

karo belaisvių stovyklos ir Sovietų sąjungos GULAG'ο lagerių objektų komplekso (1941–1955 m.) sutvarkymo priežiūros komisija, **galimai** parinko netinkamą palaikų perlaidojimo vietą“;

5.4 „Atkreipiu dėmesį, kad savo kreipimesi, priešingai, nei nurodo Pareiškėjas jokių abejonių savivaldybės vadovų, administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu nekėliau, juo labiau nesiekiau sumenkinti savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją. Šie Pareiškėjo teiginiai yra deklaratyvūs, nepagrįsti faktais, nei mano kreipimosi turiniu, todėl šie teiginiai laikytini kaip neturintys faktinio pagrindimo. Pareiškėjas nenurodo kuri būtent frazė (ės) nurodo, kad abejoju administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu, menkinu savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją bei kodėl. Pažymiu, kad išreikštas susirūpinimas tam tikra aktualia problema demokratinėje visuomenėje negali būti laikomas dalykinės reputacijos žeminimu ir juo labiau joks asmuo negali būti už tai persekiojamas teikiant nepagrįstus skundus. Tam esminės įtakos turi ir Konstitucijos 33 straipsnyje laidojama piliečių teisė kritikuoti valstybės įstaigų ir pareigūnų darbą bei draudimas persekioti už kritiką“;

5.5 „Pareiškime prašoma įvertinti ar nepažeidžiau pagarbos žmogui ir valstybei sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo bei atsakomybės principų. <...> Išanalizavus išvardytų principų turinį, matyti, kad nebuvo pažeistas nei vienas principas, tuo tarpu ir pats Pareiškėjas nekonkretizuoja kaip buvo nesilaikyta Kodekse nustatytų standartų ir kaip tai pasireiškė“.

6. Klausimas dėl Tarybos narės Sandros Tamašauskienės elgesio buvo nagrinėjamas 2021 m. gegužės 25 d. ir 2021 m. birželio 3 d. vykusiuose Tarybos Etikos komisijos posėdžiuose. 2021 m. gegužės 25 d. šalis teikė papildomus paaiškinimus, 2021 m. birželio 3 d. – tyrimas baigtas ir priimtas sprendimas. Skundžiamas sprendimas paskelbtas viešai (<https://www.silute.lt/data/public/uploads/2021/07/etikos-komisijos-sprendimas-2021-06-08.pdf>). Tarybos narei Sandrai Tamašauskienei jis pateiktas 2021 m. birželio 10 d.

7. 2021 m. birželio 28 d. VTEK gautas Pareiškėjos skundas, kuriuo prašoma panaikinti Tarybos Etikos komisijos 2021 m. birželio 8 d. sprendimo Nr. 6 rezoliucinės dalies antrą dalį, kurioje konstatuota, kad Tarybos narė Sandra Tamašauskienė pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, teisingumo bei atsakomybės principus. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 5 punktu ir 24¹ straipsnio 1, 2 bei 6 dalimis, skundas buvo priimtas nagrinėti.

Vadovaujantis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 24 straipsnio 1 dalies nuostatomis, VTEK nagrinėjimo dalykas yra tik Komisijos priimtas Sprendimas bei jo turinys, kiek tai susiję su Kodekso nuostatų taikymu, todėl VTEK nepasisako dėl skundžiamo Sprendimo teisėtumo kitų teisės aktų požiūriu.

II. Pareiškėjos skundas

Pareiškėja Skunde teigia nesutinkanti su priimto Sprendimo dalimi ir prašo ją panaikinti, remdamasi toliau dėstomais motyvais.

8. Komisija nepagrįstai laiko, kad pranešime buvo pateikta tikrovės neatitinkanti informacija, nurodydama buvus ne upės Šyšos potvynio, o polaidžio vandeniui. Neabejotinas ir įrodytas nuotraukomis faktas yra tas, kad kapavietės buvo užlietos vandeniui. Aplinkybė, kad tai ne upės Šyšos potvynio, o polaidžio vanduo, tik patvirtina, kad problema egzistuoja ir būtina ją spręsti, nes abiem atvejais kapavietė buvo apsemta vandens. Tikėtina, kad tai kartosis kiekvienais metais, esant polaidžiui. Nurodoma, kad

polaidžio vanduo laikosi paviršiuje, nes nesusigeria priemolį ir niekur nenuteka. Kapavietės vidutinė aukščių atltitudė pagal Lietuvos valstybinę aukščių sistemą yra 5 metrai. Šyšos upėje 2007 m. metais fiksuotas vandens lygis buvo 5,79 m. Vadinasi, esant tokiam vandens lygiui upėje, kapavietė gali būti užlieta ne tik polaidžio, bet ir upės Šyšos potvynio vandeniui. Visų šių aplinkybių visuma tik patvirtina, kad Pareiškėja, abejodama palaikų perlaidojimo vietos tinkamu parinkimu, pagrįstai kreipėsi į atsakingus asmenis.

9. Jokių abejonių savivaldybės vadovų, administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu nebuvo keliama, juo labiau nesiekta sumenkinti savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją. Šie Komisijos sprendimo teiginiai yra deklaratyvūs, nepagrįsti nei faktais, nei teikto kreipimosi turiniu, todėl laikytini neturinčiais faktinio pagrindo. Komisija nenurodo, kuri konkrečiai frazė reiškia abejonę administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu, menkina savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją ir kodėl.

10. Išreikštas susirūpinimas tam tikra aktualia problema demokratinėje visuomenėje negali būti laikomas dalykinės reputacijos žeminimu. Juo labiau, joks asmuo negali būti už tai persekiojamas. Tam esminės įtakos turi ir Konstitucijos 33 straipsnyje laiduojama piliečių teisė kritikuoti valstybės įstaigų ir pareigūnų darbą bei draudimas persekioti už kritiką.

11. Dėl Sprendimo argumento, kad mero pavaduotojas Sigitas Šeputis buvo nepagrįstai apkaltintas ir įžeistas, Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad kreipimesi ji iškelė tik prielaidą, jog mero pavaduotojas negalėjo nežinoti apie tai, kad palaikų perlaidojimo vieta galbūt parinkta netinkamai. Minėta prielaida buvo iškelta tik todėl, kad pradėjus teirautis Šilutės rajono savivaldybės administracijoje, kas atsakingas už kapavietės parinkimą, jai buvo pateiktas vienintelis 2019 m. liepos 24 d. įsakymas Nr.V-171, kuriuo patvirtinta Macikų kapavietės sutvarkymo priežiūros komisijos, kurios pirmininko pavaduotoju tuo metu buvo Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktorius Sigitas Šeputis, personalinė sudėtis.

12. Pareiškėjos teigimu, jos pateiktą prielaidą Komisija pavertė teiginiu: „retorinė prielaida negali būti prilyginama įžeidžiančiam teiginiui, be to, ši prielaida buvo grindžiama vienintele man suteikta ir turima informacija“. Nurodo, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas formuoja praktiką dėl didesnės politikų tolerancijos kritikai reikalavimo. Tokios praktikos laikosi ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, nagrinėdamas civilines bylas dėl paskleistos informacijos, pažeidžiančios asmens garbę ir orumą, pripažindamas, kad viešo asmens kritika, kad ir kokia griežta bei kandi ji būtų, yra leistina. Teismų pripažinta, kad viešo ir privataus asmens garbės bei orumo gynimo ribos skiriasi, todėl viešasis asmuo turi pakęsti ir toleruoti apie jį skelbiamą kritiką (nors ir nevysiškai tiksliai), kuri jau privataus asmens aspektu galėtų būti vertinama kaip įžeidimas, ar garbės ir orumo pažeidimas.

13. Be to, Komisija neatskleidė ir neįrodė, kuo buvo pažeisti Sprendimo skundžiamojoje dalyje nurodyti principai, todėl skundžiamas Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio reikalavimų. Nėra abejonės dėl to, kad valstybės politikas viešajame gyvenime turi laikytis Sprendime nurodytų principų, bet teigiant apie jų nesilaikymą bei konstatuojant Kodekso nuostatų pažeidimą, asmeniui turi būti aiškios visos jo aplinkybės ir atsakomybės atsiradimo priežastys. Aptariamam atveju Komisija šios pareigos neatliko, o tai pagal formuojamą administracinę jurisprudenciją yra nesuderinama su Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio reikalavimais. Sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės

aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-450/2010). Kaip ne kartą akcentavo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015). Pareigos nustatyti juridinių faktų visetą, būtiną ir pakankamą teisės normai taikyti, nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principo, nei su Viešojo administravimo 10 straipsnio imperatyvais.

2021 m. liepos 21 d. vykusiame posėdyje Sandra Tamašauskienė papildomai paaiškino, kad žodžiu kreipėsi į Šilutės rajono savivaldybės administraciją ir prašė pateikti informaciją apie Macikų kapavietės parinkimo komisiją. Atsakydama į Tarybos narės prašymą, savivaldybės administracija elektroniniu paštu pateikė vienintelį 2019 m. liepos 24 d. įsakymą Nr.V-171, liudijantį, kad į Macikų kapavietės sutvarkymo priežiūros komisijos sudėtį, be kita ko, buvo įtrauktas ir Sigitas Šeputis. Pareiškėja pakartojo raštu teiktame Skunde išdėstytus argumentus ir prašė panaikinti skundžiamo Sprendimo rezoliucinės dalies antrąją dalį, kuria ji pripažinta pažeidusi Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, teisingumo bei atsakomybės principus.

III. Skundžiamą Sprendimą priėmusios institucijos atsiliepimas

Komisija, remdamasi toliau dėstomais motyvais, nesutinka su Pareiškėjos Skundu.

14. Tarybos nariai turi teisę kreiptis į visas institucijas su pareiškimais, prašymais ir skundais, tačiau ta teisė nėra absoliuti. Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintą atsakingumo savivaldybės bendruomenei principą (Tarybos nariai už savo veiklą yra atsakingi ir atskaitingi rinkėjams ir visai savivaldybės bendruomenei), Tarybos narė Sandra Tamašauskienė turėjo atsakingai, rūpestingai ir atidžiai įvertinti savo skundo teiginius, įsitikinti, ar jie nėra klaidingi, yra paremti faktinėmis aplinkybėmis ir atitinka objektyvią tiesą. Tarybos narė turėjo jausti atsakomybę prieš rinkėjus ir Šilutės savivaldybės bendruomenę. Teikdama jokiais faktais nepagrįstą skundą, ji sumenkino tiek atstovaujamosios, tiek vykdomosios Šilutės rajono valdžios institucijų reputaciją, tuo pažeisdama Kodekso 4 straipsnyje nustatytus valstybės politikų elgesio principus.

15. Pareiškėjos skundas, adresuotas Vyriausybės kanclerei Giedrei Balčytytei, Seimo nariui Zigmantui Balčyčiui, Šilutės rajono savivaldybės merui Vytautui Laurinaičiui ir Šilutės rajono savivaldybės tarybai buvo išsiųstas tyčia, turint tikslą sumenkinti ne tik Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotoją Sigitą Šeputį, bet ir Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją. Žeminantis Pareiškėjos skundo pobūdis reiškia, kad tokiu melagingu teiginiu: „Suprantama, kad apie tai negalėjo žinoti komisijos pirmininkas Deividas Matulionis Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas, tačiau komisijos pirmininko pavaduotojas, Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas, Sigitas Šeputis apie tai nežinoti negalėjo <...> prašau ištirti situaciją dėl Šilutės rajono Macikų nacistinės Vokietijos karo belaisvių stovyklos ir Sovietų sąjungos GULAG'o lagerių objektų komplekso (1941 – 1955) kapavietės ir pareikalauti atsakomybės iš atsakingų asmenų, o žurnalistes Aldonos Aleksejūnienės viešai atsiprašyti – laisvoje šalyje žmonės neturi būti persekiojami ir niekinami už tai, kad viešina matomus galbūt aplaidžius valdžios darbus“, buvo suformuotas neteisingas įspūdis tretiesiems asmenims, siekiant sumenkinti ne tik Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotoją Sigitą Šeputį, bet ir kitus savivaldybės

vadovus, administracijos specialistus, jų kompetenciją ir sąžiningumą bei sumenkinti savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją.

16. Viešas asmuo gali reikalauti, kad su juo kiti žmonės elgtųsi sąžiningai, t. y. sąmoningai neiškraipytų ar nutylėtų informaciją, siekdami įžeisti ar pažeminti asmenį, nes tai reikštų piktnaudžiavimą teise skleisti informaciją ir šios teisės ribų peržengimą, duodantį pagrindą taikyti teisinę atsakomybę. Šitoje situacijoje tiek Pareiškėja, tiek Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis, pagal einamas pareigas yra vieši asmenys: „Tarpusavio santykiuose viešieji asmenys turėtų vadovautis didesnės tarpusavio pagarbos etiketo standartu, ypač tai taikytina politikams, kuriems keliama didesni moraliniai elgesio reikalavimai (žr., pvz., Kauno apygardos teismo 2011 m. birželio 8 d. nutartį civilinėje byloje Nr.24-91-153/2011). Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.24 straipsnio 6 dalį viešieji asmenys turi toleruoti apie juos skelbiamus duomenis (nors ir nevisiškai tikslus, tačiau kuriems taip pat neturi trūkti faktinio pagrindo), kurie privataus asmens aspektu galėtų būti vertinami kaip garbės ir orumo pažeidimas. Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje suformuluotas didesnės politikų tolerancijos kritikai reikalavimas (žr. *Lingens v. Austria*, judgment of 8 July 1986. Series no. 103. p. 26. 42; ir *Incal v. Turkey*, judgment of 9 June 1998, Reports 1998-IV. p. 1567. 54). Sprendžiant dėl asmens, paskleidusio duomenis apie viešąjį asmenį ir jo valstybinę ar visuomeninę veiklą, atsakomybės svarbiausia yra duomenų paskleidimo tikslas ir juos paskleidusio asmens elgesys. Jeigu duomenis paskleidęs asmuo veikė sąžiningai, t. y. pagrindinis jo tikslas buvo informuoti visuomenę apie viešąjį asmenį ir jo veiklą tokiais klausimais, apie kuriuos visuomenė turi pagrįstą ir teisėtą interesą žinoti (yra viešasis interesas), tai informacijos netikslumai arba agresyvi atakuojanti kritika nėra pagrindas tam asmeniui taikyti atsakomybę (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. kovo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-106/2011). „Taigi akivaizdu, kad Tarybos narė neturėdama jokio faktinio pagrindo, paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją ir pasiūlė neetiškai, apkaltindama savivaldybės mero pavaduotoją Sigitą Šeputį, kaip buvusį atsakingą asmenį ir, neva, sąmoningai parinkusį netinkamą palaikų perlaidojimo vietą, bei tokią informaciją sąmoningai bandžiusį nuslėpti“, - teigiama Atsakovo atsiliepime.

17. Pareiškėja teigia, kad, suabejojusi dėl palaikų perlaidojimo vietos parinkimo tinkamumo, ji į atsakingus asmenis kreipėsi pagrįstai. Dėl Tarybos nario kreipimosi į valstybines institucijas Komisija pasisakė, kad jis turi teisę kreiptis, tačiau šiuo atveju, Komisijos vertinimu, skunde pateikta informacija buvo netiksli ir nepagrįsta jokiais dokumentais. Pasiremta tik laikraščio straipsniu ir komisijos sudėtimi. Savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis net nebuvo komisijos, kuri parinko palaikų perlaidojimo vietą, nariu (juo labiau komisijos pirmininko pavaduotoju), Todėl, Pareiškėjos pateiktas skundas, visa apimtimi, menkina ne tik Tarybos nario ir savivaldybės mero pavaduotojo Sigito Šeputio, bet ir Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją.

18. Pareiškėja yra Tarybos narė, politikė, davusi priesaiką. Atlikdama šias pareigas, ji privalo vadovautis Lietuvos Respublikos teisės aktais, tarp jų ir Kodekse nustatytais elgesio principais. Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis, kaip viešas asmuo, turėtų pakęsti ir toleruoti kritiką jo atžvilgiu, tačiau ta kritika turėtų būti teisinga objektyvi ir pagrįsta faktais. Nagrinėjamu atveju Sigitas Šeputis yra apkaltintas nepagrįstai. Skunde Pareiškėja neteisėtai jį apkaltino tuo, ko jis nepadarė. Teikdama skundą VTEK, Pareiškėja ir toliau skleidžia klaidingą, tikrovės neatitinkančią informaciją.

2021 m. liepos 21 d. vykusiame VTEK posėdyje Tarybos Etikos komisijos pirmininkas patikino, kad tyrimas buvo atliktas kruopščiai. Teigė, kad, prieš rengdama skundą dėl Macikų kapavietės parinkimo, Sandra Tamašauskienė privalėjo išsiaiškinti visas palaikų perlaidojimo vietos parinkimo aplinkybes ir pirmiausia kreiptis į Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotoją Sigitą Šeputį. Patvirtino,

kad Sandra Tamašauskienė, siekdama gauti išsamesnės informacijos, kreipėsi į savivaldybės administraciją. Jai buvo pateiktas dokumentas, liudijantis, kad Sigitas Šeputis nuo 2019 m. dalyvauja Macikų kapavietės sutvarkymo priežiūros komisijos veikloje. Pripažino, kad dėl to Tarybos narė galėjo būti suklaidinta, bet tai, anot Komisijos pirmininko, nepanaikino jos pareigos išsiaiškinti visą situaciją.

Atsižvelgdama į išdėstytus teiginius, Komisija nesutinka su Pareiškėjos skundo argumentais ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

IV.

VTEK k o n s t a t u o j a:

Pagal Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – VTEKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 1 punktą, VTEK prižiūri, kaip įgyvendinami Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, Lobistinės veiklos įstatymas ir Kodeksas, teikia pasiūlymus dėl šių teisės aktų nuostatų tobulinimo ir įgyvendinimo, šiais klausimais priima sprendimus ir rekomendacijas.

VTEKĮ 24 straipsnio 1 dalis nustato, kad tyrimą pagal šio skirsnio nuostatas savo iniciatyva, pagal VTEK perduotą ar kitų pareiškėjų pateiktą pranešimą atlieka ir institucija ar įstaiga, kurioje skundžiamas asmuo dirba, o kai pranešimas gautas dėl įstaigos vadovo, – ši vadovą į pareigas priimantis ar skiriantis subjektas arba kolegiali valstybės ar savivaldybių institucija. Šio skirsnio nuostatos (įskaitant teisę savivaldybių tarybų etikos komisijų priimtą sprendimą skusti VTEK vadovaujantis šio įstatymo 24¹ straipsniu) *mutatis mutandis* taikomos ir politikų elgesio tyrimams, atliekamiems pagal Valstybės politikų elgesio kodeksą. Pareiškėjas arba asmuo, dėl kurio veikos institucijoje ar įstaigoje yra atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, šio įstatymo 24¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų priimtus sprendimus, išskyrus atvejus, kai galimas valstybės tarnautojų ar pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimas tiriamas kaip tarnybinis nusizengimas ar darbo pareigų pažeidimas, gali skusti VTEK per vieną mėnesį nuo skundžiamo sprendimo paskelbimo arba įteikimo dienos (išskyrus Seimo Etikos ir procedūrų komisijos priimtus sprendimus).

Vadovaudamasi VTEKĮ 24¹ straipsnio 13 dalimi, VTEK, išnagrinėjusi skundą, priima sprendimą patenkinti skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą ar jo dalį arba įpareigoti skundžiamą sprendimą priėmusią instituciją ar įstaigą įvykdyti VTEK nurodymą, arba atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Kodekso 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad valstybės politikų elgesio, kuriuo pažeidžiami šiame kodekse nustatyti valstybės politikų elgesio principai ir nuostatos, tyrimą atlieka institucijos, kurioje valstybės politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka sudarytos komisijos: savivaldybių tarybose – savivaldybių tarybų sprendimu iš jų narių ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų sudarytos etikos komisijos. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų komisijų darbo ir sprendimų priėmimo tvarką vadovaujantis šiuo kodeksu nustato institucijų, kurios jas sudarė, veiklą reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai (Kodekso 6 straipsnio 3 dalis).

Valstybės politiko elgesio tyrimas Komisijoje gali būti pradėtas, kai yra gautas fizinio ar juridinio asmens skundas, kreipimasis ar pranešimas apie valstybės politiko galbūt padarytą šiame kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio principų, nuostatų ar institucijos, kurioje politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose valstybės politikui nustatytų reikalavimų pažeidimą, taip pat kai visuomenės informavimo priemonėse paskelbta pagrįsta informacija apie valstybės politiko galimai padarytą pažeidimą (Kodekso 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai).

Valstybės politiko elgesio tyrimas pradedamas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo Kodekso 7 straipsnio 1 dalyje nurodyto pagrindo atsiradimo (Kodekso 7 straipsnio 2 dalis, Nuostatų 29 punktas).

Kodekso 7 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad Komisija per 3 dienas nuo tyrimo pradžios surašo laisvos formos pranešimą, kuriuo informuoja valstybės politiką apie pradėtą jo elgesio tyrimą ir jo teises, pateikia turimus duomenis apie galbūt padarytą pažeidimą ir prašo valstybės politiko iki šiame pranešime nurodytos datos pateikti rašytinį paaiškinimą. Komisija šį pranešimą valstybės politikui įteikia asmeniškai arba išsiunčia paštu.

Pagal Kodekso 9 straipsnį, valstybės politiko elgesio tyrimą atlikusi Komisija gali priimti šiuos sprendimus:

1) konstatuoti, kad valstybės politikas nepažeidė šiame kodekse ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytų valstybės politiko elgesio principų ar reikalavimų (Kodekso 9 straipsnio 1 dalies 1 punktas);

2) konstatuoti, kad valstybės politikas pažeidė šiame kodekse ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytus valstybės politiko elgesio principus ar reikalavimus (Kodekso 9 straipsnio 1 dalies 3 punktas);

3) rekomenduoti valstybės politikui suderinti savo elgesį ar veiklą su šiame kodekse ar institucijos, kurioje valstybės politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais valstybės politiko elgesio principais ar reikalavimais (Kodekso 9 straipsnio 1 dalies 4 punktas);

4) rekomenduoti viešai atsiprašyti (Kodekso 9 straipsnio 1 dalies 5 punktas);

5) įtarus esant nusikalstamos veikos požymių, perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigoms ar prokuratūrai (Kodekso 9 straipsnio 1 dalies 6 punktas).

Kodekso 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų komisijų priimti sprendimai gali būti skundžiami Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo valstybės politikui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, dienos (Kodekso 10 straipsnio 1 dalis).

Kodekso 1 straipsnyje yra įtvirtinta šio teisės akto paskirtis ir uždaviniai – įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei. Šis kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus, taip pat priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus (Kodekso 1 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Kodekso 4 straipsnyje įvardijami valstybės politikų elgesio principai, kuriais jie privalo vadovautis viešajame gyvenime: **pagarba žmogui ir valstybei, teisingumas, sąžiningumas, skaidrumas ir viešumas, padorumas, pavyzdingumas, nesavanaudiškumas, nešališkumas ir atsakomybė. Pagarbos žmogui ir valstybei** principas reiškia, kad politikas laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis; **teisingumas** – vienodai tarnauja visiems žmonėms nepaisydamas jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų; **sąžiningumas** – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą; **padorumas** – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos,

kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos; **atsakomybė** – atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimamus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

Čia pabrėžtina, kad poveikio priemonių, numatytų Kodekso 9 straipsnyje, taikymas savivaldybės tarybos nariams, kaip ir kitiems valstybės politikams, nėra įstatymo tikslas ir savivaldybių tarybų Etikos komisijos paskirtis. Pagrindiniai Kodekso tikslai yra siejami su visuomenės pasitikėjimo valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis didinimu, valstybės politikų atsakomybės už savo veiklą ir atskaitomybės visuomenei skatinimu. Etikos komisijų veikla yra viena iš priemonių, užtikrinančių valstybės politikų elgesio kontrolę, dėl to į jų darbą įstatymo leidėjas nurodo įtraukti gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovus. Etikos komisijos sprendimais tikrinama, ar valstybės politikų elgesio ribos nebuvo peržengtos, ir taip užkertamas kelias kitiems pažeidimams ateityje kilti (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. balandžio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-396-1062/2018).

Dėl tyrimo dalyko apibrėžtumo ir teisės į gynybą užtikrinimo

Iš Komisijoje gauto Sigito Šepučio pranešimo turinio matyti, kad juo informuojama apie kelias, pranešimo autoriaus manymu, Kodekso nuostatas pažeidžiančias Pareiškėjos veikas: **pirma**, Tarybos narė Sandra Tamašauskienė kreipėsi į Lietuvos Respublikos vyriausybės kanclerę, Lietuvos Respublikos Seimo narį, Tarybą ir Šilutės rajono savivaldybės merą dėl galbūt netinkamai parinktos palaikų perlaidojimo vietos; **antra**, minėtame skunde ji nurodė, kad pavasarį kapavietę užliejo potvynio vanduo; **trečia**, skunde ji nurodė faktais nepagrįstą, nepatikrintą ir iš esmės klaidinančią informaciją; **ketvirta**, skunde Sandra Tamašauskienė „<...> meta niekuo nepagrįstus kaltinimus savivaldybės vadovams, kurie, neva, žinojo ir sąmoningai nevykdė pareigų <...> skunde vartojamos sąvokos <...> siekiant sukelti niekuo nepagrįstas abejones savivaldybės vadovų, administracijos specialistų kompetencija, sąžiningumu bei sumenkinti savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją <...> formuoja negatyvų ne tik Šilutės rajono savivaldybės, bet ir Lietuvos įvaizdį“. Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas prašė įvertinti, ar tokia veika Sandra Tamašauskienė nepažeidė Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo bei atsakomybės principų.

Apie pradėtą tyrimą Sandra Tamašauskienė buvo informuota Tarybos Etikos komisijos 2021 m. gegužės 11 d. raštu, kuriame nurodyta, kad „2021 m. gegužės 11 d. Etikos komisijos posėdyje buvo svarstomas klausimas dėl Jūsų kaip Tarybos narės elgesio vertinimo, gavus Šilutės rajono savivaldybės mero 2021 m. balandžio 28 d. prašymą dėl tyrimo pradėjimo, išsiuntus jums skundą LR Vyriausybės kanclerei G. Balčytytei, LR Seimo nariui Z. Balčyčiui, Šilutės rajono savivaldybės merui V. Laurinaičiui ir Šilutės rajono savivaldybės tarybai. Vadovaudamasi Šilutės rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų 8.1 punktu, Etikos komisija nusprendė pradėti tyrimą dėl Jūsų elgesio“. Kitų su pradėto tyrimo dalyku susijusių aplinkybių nepateikta.

Atkreiptinas dėmesys, kad Komisija turėjo pareigą aiškiai apibrėžti tyrimo ribas ir suformuluoti, kokių Kodekso nuostatų pažeidimu Sandra Tamašauskienė yra kaltinama. Tokią VTEK poziciją patvirtina ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pasisakydamas apie pareigą aiškiai suformuluoti kaltinimą tiriamam asmeniui, nurodant konkretų nusižengimą ir jo aplinkybes (žr. 2018 m. vasario 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-3008-662/2018).

Komisija privalėjo įvertinti Sigito Šepučio pranešimo turinį ir nuspręsti, dėl kokių konkrečiai aplinkybių pradedamas tyrimas. Kaip jau minėta, Komisijai adresuotame skunde buvo nurodyta keletas

skundžiamų epizodų, tačiau, atsižvelgus į Sandrai Tamašauskienei pateikto pranešimo apie pradėtą tyrimą tekstą, nėra aišku, ar tyrimo metu buvo ketinta vertinti visas Sigito Šepučio išvardytas veikas, ar jų dalį, kokie konkrečiai pranešimo epizodai bus nagrinėjami ir kokių Kodekse nurodytų valstybės politikų elgesio principų požiūriu toks vertinimas bus atliekamas. Atkreiptinas dėmesys, kad Sigitas Šeputis prašė įvertinti, ar Tarybos narė Sandra Tamašauskienė nepažeidė Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo bei atsakomybės principų. Sandrai Tamašauskienei pateiktame pranešime apie jos atžvilgiu pradėtą tyrimą valstybės politikų elgesio principai, kurių požiūriu buvo ketinta vertinti jos elgesį, apskritai nėra įvardyti. Net ir tuo atveju, jeigu politikės elgesys buvo vertinamas Sigito Šepučio pranešime nurodytų principų: pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo bei atsakomybės, požiūriu, lieka neaišku, kodėl skundžiamame Sprendime konstatuojama, kad Sandra Tamašauskienė pažeidė keturis iš nurodytųjų, atsisakant pavyzdingumo ir vietoj jo pasirenkant teisingumo principą, apie kurį nebuvo užsimenama nei Komisijai adresuotame Sigito Šepučio pranešime, nei Sandrai Tamašauskienei pateiktame pranešime apie pradėtą tyrimą.

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 6 straipsnis laiduoja *teisę į teisingą teismą*. Šio principo turinys suprantamas, ne tik kaip teisingumo vykdymo garantas teisėtai įsteigtame, nešališkame teisme, tačiau *inter alia* ir kaip asmens teisė būti informuotam apie jo atžvilgiu pradėtą tyrimą, jo teisę susipažinti su jo atžvilgiu pradėtu tyrimu, jo teise duoti paaiškinimus dėl jo atžvilgio pradėto tyrimo ir pan. Sisteminiis ir lyginamaisiais teisinio reguliavimo turinio aiškinimas suponuoja išvadą, kad savivaldybių tarybų Etikos komisijų atliekamų pažeidimų tyrimas tiek savo turiniu, tiek savo galimomis sukelti pasekmėmis, iš esmės yra analogiškas tiek administracinio nusižengimo tyrimui (administracinei teisei), tiek ir baudžiamojo persekiojimo tyrimui, ta apimtimi, kuria asmeniui, įtariamam pažeidus etiką, turi būti laiduojamos tiek konstitucinėje teisėje, tiek ir ordinarinėje teisėje įtvirtintos garantijos, kurios išplaukia iš Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnyje įtvirtinto *teisės į teisingą teismą* turinio. Pranešimo apie galimą padarytą pažeidimą turinys yra reikšmingas tiek teisės, tiek fakto požiūriu, nes šiame pranešime turi būti nurodomos galimo pažeidimo padarymo aplinkybės, bei teisinis šių aplinkybių vertinimas. Teisinis šių aplinkybių vertinimas apibrėžia tiek pradėto tyrimo ribas, tiek ir asmens, kurio atžvilgiu toks tyrimas pradėtas, teisės žinoti kokį konkretų teisės akto pažeidimą jis galbūt yra padaręs, bei galimybę pateikti argumentuotą paaiškinimą dėl galimo pažeidimo. Asmeniui, nežinant kokiu teisės akto pažeidimu jis yra kaltinamas, yra apribojama jo teisė gintis, bei neužtikrinamas sąžiningo proceso principas, kuris yra sudėtinė teisės į teisingą teismą principo dalis.

Europos Sąjungos pagrindinių laisvių chartijos 47 straipsniu įtvirtinta teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą. Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą. Asmuo turi teisę pasinaudoti veiksminga teisinės gynybos priemone kreipdamasis į valstybės instituciją neatsižvelgiant į tai, ar tą pažeidimą asmenys padarė eidami savo oficialias pareigas. Teisingumo Teismas šią teisę savo 1986 m. gegužės 15 d. sprendime įtvirtino bendru Sąjungos teisės principu (*Johnston*, 222/84, Rink. 1986, p. 1651; taip pat žr. 1987 m. spalio 15 d. sprendimą *Heylens*, 222/86, Rink. 1987, p. 4097 ir 1992 m. gruodžio 3 d. sprendimą *Borelli*, C-97/91, Rink. 1992, p. I-6313). Anot Teismo, šis bendras Sąjungos teisės principas taikomas ir valstybėms narėms, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 6 dalyje garantuota asmens teisė į gynybą suponuoja tai, kad jam įstatymu turi būti užtikrinta pakankamai procesinių priemonių gintis nuo pareikšto kaltinimo ir galimybė jomis pasinaudoti; teisė į gynybą yra viena iš teisingo bylos išnagrinėjimo sąlygų; garantuojant asmens teisę į gynybą sudaromos prielaidos kiekviena, kuris padarė nusikaltimą, teisingai

nubausti ir užtikrinti, kad nekaltas asmuo nebus patrauktas baudžiamojon atsakomybėn ir nuteistas (*Konstitucinio Teismo 2000 m. rugsėjo 19 d. nutarimas*).

Vertinant skundžiamo Sprendimo ir atlikto tyrimo aplinkybes matyti, kad Pareiškėjos galimybės būti išklausytam bei iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jos interesus, tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo nuomonę bei paaiškinti reikšmingas aplinkybes buvo ribotos. Nors pranešimas apie pradėtą tyrimą Pareiškėjai buvo pateiktas nepraleidus Kodekso 7 straipsnio 10 dalyje nustatyto 3 dienų termino ir ji buvo išklaudyta Komisijos posėdžiuose, kuriuose buvo nagrinėjimas jos elgesio atitikties Kodekso nuostatų požiūriu klausimas, šios sąlygos nebuvo pakankamos Pareiškėjai tinkamai pasinaudoti gynybos teise – sutelkti dėmesį į konkrečias aplinkybes, efektyviai pasisakyti dėl aiškiai suformuluotų kaltinimų ir pateikti savo nuomonę pagrindžiančių argumentų.

Dėl Pareiškėjos padaryto pažeidimo sudėties bei atsakomybės už jį taikymo pagrįstumo

Skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies antroje dalyje Komisija konstatavo, kad Tarybos narė Sandra Tamašauskienė nepagrįstai apkaltino mero pavaduotoją Sigitą Šeputį ir jį įžeidė bei, teikdama nepatikrintą ir nepagrįstą faktais informaciją, sumenkino Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją, tuo pažeisdama Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, teisingumo bei atsakomybės principus. Tačiau, Sprendime nėra atskleista, kokiais argumentais remiantis minėtosios veikos buvo įvertintos kaip pažeidžiančios šias konkrečias Kodekso nuostatas ir jomis įtvirtintus pasirinktus valstybės politikų elgesio principus.

Kiekvienas minėtųjų principų yra apibrėžtas Kodekse. Pateiktais apibrėžimais įstatymų leidėjas nusakė kiekvieno valstybės politikų elgesio principo esmę ir turinį, kuris nėra visiškai tapatus visuotinai suprantamoms pagarbos, sąžiningumo, padorumo, teisingumo ir atsakomybės sąvokoms. Taigi Komisija, atlikdama tyrimą, privalo atsižvelgti į Kodekse įtvirtintų valstybės politikų elgesio principų turinį, valstybės politiko veiką vertinti konkrečiau jam taikomo elgesio principo kontekste ir motyvuotai atskleisti tą vertinimą sprendime.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjos veikos vertinimas Kodekso nuostatų požiūriu nėra pakankamas. Skundžiamame sprendime Komisija nurodė, kad Sandra Tamašauskienė nepagrįstai apkaltino mero pavaduotoją Sigitą Šeputį, jį įžeidė, o, teikdama nepatikrintą ir nepagrįstą faktais informaciją, sumenkino Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją ir tokia veika pažeidė Kodekso nuostatas. Tačiau, lieka neaišku, ar Pareiškėja, minėtomis veikomis, be kita ko, nesilaikė žmogaus teisių ir laisvių bei jų neužtikrino, nesivadovavo Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise (pagarbos žmogui ir valstybei principas), kokiais nors veiksmais išskyrė žmones dėl jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų (teisingumo principas); nesąžiningai ėjo pareigas ir nesilaikė aukščiausių elgesio standartų, neišvengė situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą (sąžiningumo principas), elgiasi nederamai pagal einamas pareigas, nevengė nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudojo netik pareigoms atlikti ir pasipelnė iš jos (padorumo principas), neatsakė už savo elgesį viešajame gyvenime, priimamus sprendimus ir neatsiskaitė už juos visuomenei (atsakomybės principas), ir kokiais motyvais pagrįstas toks vertinimas. Svarbu paminėti ir tai, kad nei vienas minėtųjų principų tiesiogiai nesukuria pareigos vengti nepagrįstų kaltinimų ir įžeidimų kitų asmenų atžvilgiu.

Atkreiptinas dėmesys, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodytas atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos, administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui svarbios aplinkybės bei

priėmimo motyvai (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 4, 5 ir 6 punktų nuostatos).

Minėtų bendrųjų administracinio sprendimo turinio reikalavimų privalo paisyti ir skundžiamą Sprendimą priėmusi Komisija.

Administracinių teismų praktikoje, aiškinant Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, kuriomis buvo reglamentuotas individualaus administracinio akto turinys (iki 2020 m. lapkričio 1 d. galiojusi įstatymo redakcija), yra konstatuota, kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-336/2011).

Administracinių teismų praktikoje šiuo klausimu konstatuota ir tai, kad viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas turi būti suformuluotas taip, jog asmenys, kuriems yra skirtas aktas, suprastų santykių esmę ir turinį bei galėtų įgyvendinti reikalavimus, kuriuos nustato aktas. Dėl to viešojo administravimo subjektas privalo tiksliai ir aiškiai suformuluoti reikalavimus, nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis rėmėsi priimdamas individualų administracinį aktą. Jei viešojo administravimo subjektas ginčijamame akte nenurodo teisinio, faktinio pagrindo ar aktą suformuluoja taip, kad akto adresatams tampa neįmanoma įgyvendinti įpareigojimų, kuriuos nustato aktas, individualus administracinis aktas turi būti naikinamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. lapkričio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-2124/2013, 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014, 2015 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A1234-520/2015).

Iš šio teisinio reglamentavimo matyti, kad administraciniam sprendimui, be reikalavimo nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis viešojo administravimo subjektas rėmėsi jį priimdamas, taikomas ir akto aiškumo bei suprantamumo asmenims, kuriems jis skirtas, kriterijus.

Minėtųjų Viešojo administravimo įstatymo nuostatų požiūriu vertinant skundžiamą Sprendimą matyti, kad Sandros Tamašauskienės elgesio klausimas buvo svarstomas gauto skundo pagrindu. Tyrimo metu buvo vertinamos kelios minėtame skunde nurodytos veikos, t. y. Sandros Tamašauskienės kreipimosi su skundu į Lietuvos Respublikos vyriausybės kanclerę, Lietuvos Respublikos Seimo narį, Tarybą ir Šilutės rajono savivaldybės merą faktas, tikrovės neatitinkančios informacijos pateikimas ir minėtame skunde, anot Sigito Šepučio, jo atžvilgiu pateikto kaltinimo, jog jis žinojo apie netinkamai parinktą palaikų perlaidojimo vietą. Tačiau Sprendimo dalyje, kurioje turėtų būti pateiktas tokių Pareiškėjos veikų teisinis vertinimas ir motyvai, tik nurodoma, kad ji „<...> metė faktais nepagrįstą kaltinimą Sigitui Šepučiiui ir jį įžeidė, tuo pačiu paskleidė klaidinančią, tikrovės neatitinkančią, itin jautrią visuomenei informaciją <...>“, bet nepateikiama jokių teisinių argumentų, pagrindžiančių teiginį, kad jos elgesys neatitinka pasirinktų Kodekso nuostatų.

Be kita ko, svarbu paminėti, kad atsakomybės taikymas kiekvienu atveju yra susijęs su vertinimu, ar konkrečiu atveju yra daromi pažeidimai, nesuderinami su valstybės politikams nustatytais elgesio principais. Kiekvieno individualaus ginčo atveju turi būti nustatytos tam ginčui išspręsti reikšmingos

aplinkybės, būtina aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus, įvertinti kiekvieną jų atskirai ir sujungti visus reikšmingus faktus į loginę visumą. Tik po to galima daryti apibendrinančias išvadas, kurios turi būti vienareikšmės, tikslios ir logiškos. Ir tik tokiomis išvadomis pagrįstu administraciniu teisės aktu asmeniui, kuriam jis taikomas, galima sukurti, panaikinti ar pakeisti jo subjektyvias teises ir pareigas.

VTEK vertinimu, negalima daryti vienareikšmiškos išvados, jog Pareiškėja Lietuvos Respublikos vyriausybės kanclerei, Lietuvos Respublikos Seimo nariui, Tarybai ir Šilutės rajono savivaldybės merui adresuotame skunde nurodydama, kad „<...> komisijos pirmininko pavaduotojas – Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis, apie tai nežinoti negalėjo“ teikė nepatikrintą ir nepagrįstą faktais informaciją, turėjo siekti įžeisti Sigitą Šeputį ir sumenkinti Šilutės rajono savivaldybės institucijų dalykinę reputaciją. Aptariamu atveju svarbu tai, kad Pareiškėja kreipėsi į Šilutės rajono savivaldybės administraciją, prašydama suteikti jai informaciją apie Macikų kapavietės sutvarkymo priežiūros komisijos sudėtį. Šalys patvirtino, kad Sandrai Tamašauskienei buvo pateiktas vienintelis dokumentas, liudijantis, kad nuo 2019 m. šios komisijos veikloje dalyvauja ir Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis. Suprantama, kad Tarybos narė neturėjo pagrindo abejoti savivaldybės institucijos pateikta informacija ir kvestionuoti, ar ji yra pakankama, išsami, aktuali ir pan. Įgytai informacijai tuo metu netrūko faktinių duomenų (2019 m. liepos 24 d. įsakymas Nr.V-171), todėl buvo susidaryta ir išreikšta atitinkama nuomonė. Tarybos Etikos komisija, savo ruožtu, šios aplinkybės nevertino kaip reikšmingos aptariamo ginčo atveju. Nekėlė užduoties ir išsiaiškinti, kodėl Tarybos narei buvo pateikta neišsami informacija, neatliko šios situacijos analizės. Atsakovas pareigą detaliai išsiaiškinti Macikų kapavietės sutvarkymo situaciją tiesiog perkėlė Pareiškėjai.

Kiekvienu individualiu atveju vertinant, ar nebuvo pažeisti valstybės politikų elgesio principai turėtų būti sprendžiama, vadovaujantis konkrečiomis susiklosčiusiomis teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kartu įvertinant valstybės politikų veiksmų pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, veiksmų sistemingumą, pakartotinumą, trukmę, kitas reikšmingas aplinkybes, ir tik tuomet priimti sprendimą, nagrinėjamu atveju – konstatuoti Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų penkių valstybės politikų elgesio principų pažeidimą.

Atskirai pasakytina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtinta, jog žmogaus orumą gina įstatymas. Įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeiminių gyvenimą, kėsintis į jo garbę ir orumą (Konstitucijos 22 straipsnis). Todėl, Šilutės rajono savivaldybės mero pavaduotojas Sigitas Šeputis, manydamas, kad galbūt buvo pažeisti jo teisėti interesai, turi teisę ginti juos teisės aktų nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.24 straipsnyje nustatyta, kad asmuo turi teisę reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės, taip pat atlyginti tokių duomenų paskleidimu jam padarytą turtinę ir neturtinę žalą. Atkreiptinas dėmesys, kad preziumuojama, jog paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, kol juos paskleidęs asmuo neįrodo priešingai (žr. *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-12-403/2021*).

Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad laisvė turėti įsitikinimus negali būti ribojama, o laisvę reikšti įsitikinimus galima riboti tik įstatymo nustatyta tvarka ir tik tada, kai yra būtina apsaugoti Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalyje nurodytas vertybes – žmogaus sveikatą, garbę ir orumą, privatų gyvenimą, dorovę, ginti konstitucinę santvarką (*Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d. nutarimas*).

Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 10 straipsnyje, be kita ko, numatyta, jog kiekvienas turi teisę į saviraiškos laisvę. Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – ir EŽTT) saviraiškos laisvę vertina kaip vieną esminių demokratinės visuomenės pagrindų ir vieną svarbiausių jos progreso bei kiekvieno individo raidos sąlygų. Jo sprendimuose

pabrėžiama, kad ši laisvė taikytina ne tik informacijai arba idėjoms, kurios priimamos palankiai, laikomos neužgauliomis ar nevertomis dėmesio, bet ir toms, kurios įžeidžia, šokiruoja ar trikdo. Tokie yra pliuralizmo, tolerancijos ir liberalumo, be kurių nėra demokratinės visuomenės, reikalavimai. Kaip ir dauguma konvencinių garantijų, saviraiškos laisvė nėra absoliuti, ja besinaudojantys asmenys privalo elgtis sąžiningai informacijos adresato atžvilgiu, siekti pateikti tikslią ir patikimą informaciją, laikytis etikos normų (1998 m. rugpjūčio 25 d. sprendimo byloje *Hertel prieš Šveicariją* (pareiškimo Nr. 25181/94) 46 punktas, 2005 m. vasario 15 d. sprendimo byloje *Steel and Morris prieš Jungtinę Karalystę* (pareiškimo Nr. 68416/01) 87 punktas). EŽTT yra pažymėjęs, jog nors saviraiškos laisvė yra svarbi visiems, ji ypač svarbi išrinktiems žmonių atstovams, kurie atstovauja rinkėjams, atkreipia dėmesį į rūpimus klausimus ir gina jų interesus. Atitinkamai įsikišimas į opozicijoje esančio parlamento nario saviraiškos laisvę reikalauja atidaus teismo nagrinėjimo (2001 m. vasario 27 d. sprendimo byloje *Jerusalem prieš Austriją* (pareiškimo Nr. 26958/95) 36 punktas, 1992 m. balandžio 23 d. sprendimo byloje *Castells prieš Ispaniją* (pareiškimo Nr. 11798/85) 42 punktas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 26 d. išvadą administracinėje byloje Nr. eI-29-415-2018).

Pareiškėja yra politikė – asmuo, aktyviai dalyvaujantis visuomenės gyvenime, gaunantis visuomenės pasitikėjimo ir atstovavimo viešajam interesui įgaliojimą per politinį mandatą, galių delegavimą, platų socialinį pripažinimą ir pasitikėjimą, dėl to vien tik konstatavimu, kad Pareiškėja nesilaikė ar pažeidė teisės aktų nuostatas, sukeliama neigiamų padarinių tolesnei jos politinei veiklai. Šiuo atveju dėl priimto ginčijamo sprendimo Pareiškėja patenka į blogesnę padėtį palyginti su tais politikais, kurių atžvilgiu nėra priimtas toks sprendimas, be to, ginčijamas sprendimas jam gali užkristi kelią ateityje eiti pareigas, kuriose reikalaujama nepriekaištingos reputacijos (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2370/2013).

Nagrinėjamoju atveju Pareiškėja buvo pripažinta pažeidusi Kodekso nuostatas, o tai suponuoja išvadą, kad jos elgesys nebuvo tinkamas. Toks sprendimas gali daryti įtaką politikės reputacijai ir sukelti tam tikrų abejonų dėl nepriekaištingo elgesio. Komisija, priimdama Sprendimą, turėjo pareigą aiškiai ir nedviprasmiškai įvardyti, kokiais argumentais yra pagrįstas Pareiškėjos elgesio vertinimas kaip nesuderinamas su Kodekso nuostatomis, bet skundžiamame Sprendime tai nėra atskleista.

VTEK dar 2019 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. KS-271 patvirtino rekomendacijas Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų etikos komisijoms dėl jų priimamų sprendimų įforminimo. Siekdama, kad savivaldybių tarybų etikos komisijų priimami sprendimai turinio ir formos prasme atitiktų teisėtumo ir pagrįstumo reikalavimus, VTEK rekomendavo priimamus sprendimus įforminti atskiru dokumentu ir jį išdėstyti taip:

1) įžanginėje sprendimo dalyje nurodyti: sprendimo priėmimo datą ir vietą; komisijos pavadinimą; komisijos sudėtį; asmens, kurio veikla tiriama, vardą, pavardę ir pareigas; tiriamus asmens veiksmus (tyrimo dalyką); teisės aktus ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis vadovaujantis pradėtas tyrimas dėl asmens veiksmų;

2) aprašomojoje motyvuojamojoje sprendimo dalyje nurodyti: komisijos nustatytas faktines aplinkybes; asmens, kurio veikla tiriama, ir (ar) jo atstovo teiktus paaiškinimus, prašymus ir pan.; įrodymus, kuriais grindžiamos komisijos išvados; argumentus, dėl kurių atmetami tam tikri svarstomo asmens išsakyti teiginiai, kilusios pagrįstos abejonės, kurių pagrindu buvo pradėtas tyrimas; nuorodas į konkrečius teisės aktus ir šių aktų nuostatas, kurios buvo taikomos tiriant;

3) rezoliucinėje sprendimo dalyje nurodyti: komisijos išvadą dėl svarstomo asmens veiksmų, teisės aktą ir konkrečią teisės akto nuostatą, kuria vadovaujantis priimtas sprendimas; informaciją apie

komisijos išvados paskelbimo būdą ir vietą bei įteikimą suinteresuotiems asmenims, sprendimo apskundimo tvarką.

Aptariamuoju atveju skundžiamas Sprendimas nebuvo įformintas tinkamai, jo turinys taip pat nėra pakankamas. Jame nepateiktas motyvuotas ir pagrįstas Pareiškėjos veikos atitikties Kodekso 4 straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 9 punktų nuostatomis teisinis vertinimas, todėl Sprendimo adresatui sunku suprasti, kodėl jo veika pripažinta nesuderinama su valstybės politikų elgesio principais. Visa tai teikia pagrindą teigti, kad galutinis tikslas – valstybės politiko veiksmų suderinamumas su Kodekse nustatytais elgesio principų ir nuostatų reikalavimais – nebuvo pasiektas.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, ginčijamą Sprendimą laikyti teisėtu ir pagrįstu nėra teisinio pagrindo, todėl Pareiškėjos skundas tenkintinas ir ginčijamo Sprendimo dalis naikintina.

VTEK atkreipia dėmesį į Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, kurioje ne kartą nurodyta, jog teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimą byloje *Van de Hurk prieš Nyderlandus*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimą byloje *Helle prieš Suomiją*; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A261-3555/2011 ir kt.). Pabrėžtina, kad VTEK nagrinėdama Skundą veikia kaip kvaziteisminė institucija, todėl priimdama sprendimą vadovaujasi minėtąja praktika ir dėl kitų Pareiškėjos keliamų Sprendimo neteisėtumo reikalavimų nepasisako.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, vadovaudamasi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktais bei 24¹ straipsnio 13 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ž i a:

patenkinti asmens, dėl kurio veikos buvo atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, – Šilutės rajono savivaldybės tarybos narės Sandros Tamašauskienės, skundą ir panaikinti Šilutės rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2021 m. birželio 8 d. sprendimą Nr. 6 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės tarybos narės Sandros Tamašauskienės elgesio“ ta dalimi, kuria konstatuota, kad Sandra Tamašauskienė pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, teisingumo bei atsakomybės principus.

VTEK, kaip privalomos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos, priimtas sprendimas gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Sakalauskas

Komisijos narys

Virginijus Kanapinskas

Komisijos narys

Gediminas Sakalauskas